БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 161 (6596)
АВГУСТЫН 13
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ ороной үмэнэ гайхамшагта ехэ зорилгонууд табигдаад байна. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэ манай Эхэ ороной шэнэ ехээр хүгжэхэ, арадай ажана байдалай улам һайжарха, социалистическэ обществын бүхы талаараа һалбаран мандаха ябадалда хүргэхэ байна.

(Г. М. МАЛЕНКОВ).

Советскэ ороной гайхамшаг ехэ зорилгонууд

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведэй батала абаһан СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуули, хүдөө ажахын налог тухай Хуули, Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай тогтоолнууд мүнөөдэр «Правдада» толилогдобо. Оронойнгоо социалистическэ арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ба хэлбэришэгүйгөөр дэбжээлгэдэ, ажалшадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе дээшэлүүлгэдэ зорюулагдаһан Советскэ Правительствын болон Коммунистическэ партиин политика эдэ документнүүд дотор элирхэйлэн харуулагдана.

Угаа ехэ патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрһэн Верховно Соведэй табадахи сессиин бүхы хүдэлмэри советскэ арадай бата нэгэдэлые, Коммунистическэ партиин ба Советскэ Правительствые тойрон тэрэнэй нигтаар жагсаһаниие гэршэлэн харуулаа. Советскэ хүнүүд манай ороной урда табигдаад байһан гайхамшаг эдэ зорилгонуудые нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэхэ түгэс зоригтой байна гэжэ сесси эли тодоор харуулаа.

Верховно Соведэй депутадууд, бүхы советскэ арад сесси дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые гүн ехэ халалтайгаар ба нэгэн һаналай дэмжэлгээр угтаба. Социалистическэ гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикын талаар партиин Центральна Комитедэй, Советскэ Правительствын табиһан зорилгонууд энэ үгэ дотор бүхы талаһаа үндэһэлэн баримталагдаа.

Манай орон шэнэ хүсэтэ дэбжэлтэ туйлажа байна. 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуули табадахи табанжэлэй гурбадахи жэлдэнь арадай ажахые хүгжөөхэ талаар даалгабаринуудые финансировалга гүйсэд хангаха байна. Энэ табанжэлые дүүргэлгэ хадаа коммунистическэ общество байгуулгын замаар урагшаа хэгдэһэн тон ехэ алхам мүн болохо гээшэ. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта хэгдэһэн гүрэнэй угаа ехэ һомололтонууд манай ороной бэелүүлжэ байгаа амгалан байгуулалтын асари ехэ хэмжээе эли тодоор гэршэлэн харуулна.

Коммунистическэ партиин зохёоһон сэсэн мэргэн ба холо харадаг политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэнэй ашаар манай ороной арадай ажахы ургажа ба амжажа, социалистическэ ёһоор үргэдэн хүгжэдэг принципээр хүгжэжэ байна. Үнгэрһэн 1951 ба 1952 онуудай дүнгүүдтэл адляар, мүн 1953 оной нэгэдэхи хахад жэлэй ажахын дүнгүүд хадаа табадахи табанжэлэй түсэбые манай промышленностиин амжалтатайгаар дүүргэжэ байһаниие харуулна. 1953 ондо промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо тухайлхада хоёр хахад дахин ехэ болохо байна.

Советскэ орон дотор хүндэ индустриин туйлаһан амжалтанууд тухай сесси дээрэ харуулагдаһан тоо баримтануудые советскэ хүнүүд омогорхохо ёһоороо омогорхон шагнаба. Ороноо социалистическэ ёһоор индустриализацилха шэглэл баримталһан партиин XIV съездһээ хойшо үнгэрһэн хорин найман жэл соо СССР дотор промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 29 дахин ургаа. Дэлхэй дээрэ нэгэшье орон индустриальна хүгжэлтын иимэ ехэ темп туйлаагүй, туйлаха арһашьегүй байгаа юм. Мүнөө Советскэ Союз дотор ажахын 1924/25 онойхидо орходоо: булад — 21 дахин, нүүрһэ—19 дахин, электроэнерги — 45 дахин ехээр үйлэдбэрилэгдэнэ. Химическэ промышленность ба машина бүтээлгэ бүри ехэ темптэйгээр ургаа, тэдэнэй олонхи һалбаринууд шэнээр байгуулагдаа.

Парти, Правительствын политикань хүндэ индустриие— металлургиие, түлишын, энергетическэ, химическэ, ой модоной промышленностиие, машина бүтээлгые, барилгын индустриие саашадаашье бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, транспортые хүгжөөхэ ба нарижуулан һайжаруулха зорилготой байна. Хүндэ индустри болбол манай социалистическэ экономикын эгээн шухала үндэһэ һуури мүн, тэрээниие хүгжөөнгүйгөөр хүнгэн промышленностиин, хүдөө ажахын саашанхи ургалтые хангажа болохогүй, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха шадабариие бэхижүүлжэ болохогүй гэжэ партимнай һургана.

Хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ амжалтануудай туйлагдаад байхада, мүнөө арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ эрид ехээр дээшэлүүлхэ ябадал эмхидхэхын тула хэрэгтэй бүхы условинууд манайда бии байна. Арадай ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе үлэмжэ түргэнөөр дээшэлүүлхэ ябадал хангахын аша туһада бидэнэр хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хүгжэлтые бүхы хэмжээгээр түргэдхэхэ аргатай, тиимэ болохолоороо, тиихэ уялгатайшье байнабди гэжэ Верховно Соведэй сесси дээрэ тэмдэглэгдээ. Эдеэ хоолой болон промышленна товарнуудаар: мяха болон мяханай продуктнуудаар, загаһа болон загаһанай продуктнуудаар, тоһоор, сахараар, кондитерскэ зүйлнүүдээр, бүдөөр, хубсаһаар, гуталаар, амһартаар, мебелеэр болон культурно-ажаһуудалай ба гэрэй хэрэгсэлэй бусад зүйлнүүдээр хүн зоной хангагдасые хоёр — гурбан жэлэй туршада эрид ехээр дээшэлүүлхэ, арадай хэрэглэлэй бүхы товарнуудаар хүн зоной хангагдасые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ гээшэ хойшолуулагдашагүй шухала зорилго мүн болоно гэжэ нүхэр Маленков өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо мэдүүлээ.

Арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ эрид ехээр дээшэлүүлхэ гэһэн зорилгые тон богони болзор соо бэелүүлхын тулада хэрэгтэй бүхы условинууд манай орон дотор бии байна. Энээнэй тулада хүн зониие эдеэ хоолоор, тиихэдэ хүнгэн промышленностиие түүхэй эдээр хангадаг хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын ба дэбжээхын тулада хамагай түрүүн һаналаа табиха шухала байна.

Социалистическэ хүдөө ажахы болбол таряашадай жэжэ товарнаһаа гадна, мүн томо капиталистическэ газар эдлүүриһээ хэмжээлэшэгүй үлэмжэ һайн байһанаа батаар харуулаа. Гэбэшье, хүдөө ажахын хэдэ хэдэн шухала һалбаринуудай гээгдэлые харангүй байжа, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын мүнөөнэй хэмжээнэй хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгын ургаһан ябадалтай ба колхозно байгуулалтадахи арга боломжонуудтай тааруу бэшэ байһыень харангүй байжа болохогүй.

Гээгдэнги районууд болон колхозуудта хүдөө ажахын задагайранги байдалые усадхаха тушаа, малажал хүгжөөлгэдэхи, мүн хартаабха, овощьнуудые үйлэдбэрилгэдэхи тэсэшэгүй гээгдэлнүүдые дабаха тушаа хойшолуулагдашагүй шухала хэмжээнүүдые Правительство ба партиин Центральна Комитедэй абажа байһан тухай мэдээсэл Верховно Соведэй сесси дээрэ халуун һайшаалтайгаар угтагдаа. Хүдөө ажахын гээгдэнги һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ колхозууд болон колхознигуудай экономическа урма абьяасые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахые механизацилгын ба электрификацилгын хэрэгые нилээд ехээр һайжаруулха, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ ба колхозуудта агрономическа болон зоотехническэ туһаламжа үзүүлгые шангадхаха хэмжээнүүд хүдөө ажахын талаар Парти ба Правительствын хэмжээ-ябуулганууд дотор онсо һуури эзэлнэ.

Колхознигуудай ниитын ба хубиин интересүүдые зүбөөр зохилдуулгын принципые колхозуудта шууд сэхээр бэелүүлхэ зорилгоор хүдөө ажахын налог тухай Хуули абтаа, колхознигуудай хубиин ажахыһаа абтадаг уялгата тушаалгануудай нормонууд нилээд ехээр доошолуулагдаха, малажалай продуктнуудай, хартаабха ба овощьнуудай бэлэдхэлэй сэнгүүд дээшэлүүлэгдэхэ гэжэ хараалагдаа. Колхозууд ба колхознигуудые экономическаар урмашуулха тушаа хэмжээнүүдые, мүн налоговой политикын талаар абтаха хэмжээнүүдые бодотоор бэелүүлхэдэ колхозууд болон колхознигуудай олзо доходууд бүри 1953 ондо 13 миллиардһаа дээшэ, бүхы жэл соо абажа тоолобол 20 миллиардһаа дээшэ түхэригөөр ехэ болохо байна.

Хүдөө ажахые саашадань дэбжүүлхын түлөө тэмсэл бүхы советскэ арадай хэрэг мүн. Хэрбээ манай бүхы колхознигуудай ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын машинанууд болон үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилдэг промышленностиин бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүдэй-энэ хэрэгэй түлөө эрид шууд ба эршэ зоригтойгоор оролдоо һаань, хүн зондо хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые, промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые ойрын хоёр — гурбан жэлэй турша соо элбэг дэлбэг болгохо гэһэн зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна.

Арадай ажахын амжалтануудай үндэһэ һуури дээрэ манай орон дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ жэлһээ жэлдэ ургана. Эд бараанай эрьесые саашадань дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүдые Правительство һүүлэй һаранудай туршада абаһан байгаа, тэрээнэйнь эсэстэ, 1953 оной апрель — декабрьда хүн зондо худалдахаар түрүүшээр һомологдоһон 312 миллиардһаа дээшэ түхэригэйхиһөө гадуур 32 миллиард түхэригэй эд бараан энэ жэлдэ худалдаа наймаанда нэмэгдэжэ үгтэхэнь. Гэбэшье, энэ үшөөл бага. Эд бараанай мүнөөнэй хэмжээн бидэниие ханаажа шадахагүй байна. Шухала хэрэгтэй бүхы эд бараа город бүхэндэ, хүдөөгэй район бүхэндэ худалдан абахада хүсэд хүрэхэ хэмжээнэй эдеэ хоолой ба промышленна эд бараа ойрын хоёр гурбан жэлэй туршада орон дотороо бии болгохо гэһэн зорилго табигдана.

Парти ба Правительство гэр байра барилга, ажалшадай медицинскэ хангалгые һайжаруулга, һургуулинууд болон үхибүүдэй эмхи зургаануудай сетиие үргэдхэлгэ ехэ удхашанартай гэжэ тоолоно. Энэ хэрэгтэ зорюулагдан ехэ һомололгонууд Гүрэнэй бюджедээр харагдаганхай.

Промышленностиин, транспортын ба хүдөө ажахын талаар хойшолуулагдашагүй шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада, арадай материальна ажана байдалые саашадань һайжаруулхын тулада манай бүхы ажахын ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие шэнэ, бүри үндэр хэмжээндэ үргэхэ хэрэгтэй. Гүрэнэй болон ажахын органуудай хүдэлмэридэ горьтой дутагдалнууд үшөө бии гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй. Сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд хэдэ хэдэн министерствонүүдэй хүдэлмэриие, предприятинуудые хүтэлбэрилгэдэхи ехэ дутагдалнуудые зүб зүйтэйгөөр шүүмжэлһэн байна. Түсхайлбал, продукциин өөрын үные доошолуулха асуудалнуудта, предприяти бүхэнэй ашаг олзотой байхын түлөө тэмсэлэй зорилгонуудта манай ажахын, финансова ба түсэблэлгын органуудай анхарал хандуулдаггүй тухай хэлэгдэһэн байна.

Манай промышленность продукциин өөрын үные хэлбэришэгүйгөөр доошолуулхын тула бүхы арга боломжотой. Социалистическэ предприятинуудай түрүү техникэ, хэрбээ тэрээниие зүбөөр ашаглабал, хүдэлмэришэдэй ажалые улам бүри хүнгэдхэхэ ба ажалай бүтээсые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ арга олгохо байна. Партийна, советскэ, ажахын органууд үйлэдбэриие зүбөөр, ашатайгаар эмхидхэхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулха ёһотой.

Верховно Соведэй сессиин дүнгүүд хадаа манай хүсэн түгэлдэр, бүхы советскэ хүнүүдтэ инаг түрэл Коммунистическэ парти, манай арадай Советскэ Правительство арадай таһалгаряагүйгөөр ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые эгээн ехээр хангаха гэһэн гол зорилгые шиидхэхын тулада бүхы хүсэлэлгэеэ зорюулжа байна гэжэ үшөө, үшөө дахин харуулба. Арадай ажахые саашадань дэбжүүлгын ба ажалшадай ажабайдалай культурна хэмжээе дээшэлүүлгын программа бэелүүлэгдэхэ гэжэ советскэ хүнүүд батаар этигэнэ.

Советскэ Союзнай коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэтээ хамта, эб найрамдалта гадаадынгаа политикые сэхэ шууд ба батаар бэелүүлнэ. Советскэ Союзнай Хитадай Арадай Республикатай, эб найрамдалай ба демократиин бүхы лагертай хамтадаа уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилые һуларуулхын түлөө, эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн шэнэ дайе зайсуулхын түлөө тэмсэлдээ һүүлэй үедэ ехэхэн амжалтануудые туйлаа. Корейдэ эблэрэлгын хэлсээ баталалга — эб найрамдалда дуралдаг хүсэнүүдэй ехэ илалта мүн. Үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэлдээ илалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, героическа корейскэ арадые, хитад арадай алдарта һайндуратаниие Советскэ Союз, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн халуунаар амаршална. Корейн һандаргагдаһан ажахые һэргээн бодхоолгодо зорюулжа миллиард түхэриг томилхо тухай Правительствын гаргаһан шиидхэбэриие Верховно Соведнай, оронойнгоо арадуудай дура хүсэлые ханган, нэгэн һаналтайгаар һайшааба.

Советскэ Правительство бүхы оронуудтай эбтэ хани холбоогоо хүгжөөхые эрмэлзэн, хүршэ гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай харилсадаг хани харилсаа бэхижүүлхэ ябадалые онсо удхашанартайда тооложо. Бэелүүлхэ гэжэ эрмэлзэдэг ба эрмэлзэхэшье уг зорилгомнай юуб гэхэдэ, эдэ харилсаануудаа үнэхөөр һайн хүршэнэр байлгын хэмжээндэ хүрэтэр үргэхэ ябадал болоно. Хитадай Арадай Республикатай, арадай демократиин бусад оронуудтай Советскэ Союзай харилсадаг харилсааниинь ахадуу ёһоной хани барисаагаар, нигта хани холбоогоор тодорхойлогдоно.

Советскэ Союзай уласхоорондын байдал мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи болонхой. Бүхы хүн түрэлтэнэй гурбанай нэгэ хубиие нэгэдүүлһэн хүсэн түгэлдэр демократическа лагерь бүхы дээрээ ахадүүгэй бата нэгэдэл мандуулан дабшана. Советскэ гүрэн шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн сэхэ шууд тэмсэжэ, дэлхэйн бүхы оронуудтахи олон миллион хүнүүдэй дунда тон хүндэтэй ба этигэлтэй болоо.

Эб найрамдал бэхижүүлгын ба арадуудай аюулгүй байдал хангалгын хэрэг Советскэ Правительстводо, бидэнэр бүгэдэндэ, советскэ хүнүүдтэ, — гэжэ Советскэ Правительствын толгойлогшо Г. М. Маленков Верховно Соведэй сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо мэдүүлээ, — тактикын ба дипломатическа элдэб арга бэдэрэлгын асуудал бэшэ юм. Энэ хадаа гадаадын политикын талаар манай бэелүүлхэ генеральна хараа шугам болоно.

Гэхэ зуура, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй хажуугаар, мүн авантюристическэ замаар ябадаг ба агрессивнэ политика хэрэглэдэг хүсэнэй дэлхэй дээрэ бии байһые харангүй байжа болохогүй. «Хүйтэн дайнай стратеги» гэдэгынь, уласхоорондын али бүхы провокацинуудынь тэрэ политикада алба хэхээр табигдадаг байха юм. Гэхэтэй хамта, атомаар айлган һүрдүүлхэ тактика баримталаад буруу һүрэһэн агрессивнэ бүлэг нюурнууд мүнөө Америкын Холбоото Штадууд гансаараn лэ водородно бомботой юм гээд һанаагаа заһана. Энэнь тон ехэ эндүүрэл болоно! Холбоото Штадууд гансааран водородно бомбо үйлэдбэрилдэг бэшэ юм гэжэ Верховно Соведэй сесси дээрэ Советскэ Правительствын хэһэн мэдүүлгые эб найрамдал хүсэдэг бүхы арадууд ехэ баяртайгаар угтаа.

Зохёон байгуулхы амгалан ажал эрхилжэ байгаа советскэ арад агууехэ Советскэ Союзайнгаа обороные эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ ба улам һайжаруулха арюун нангин уялга тухайгаа һайн мэдэнэ. Дайнай элдэб авантюристнүүд ба провокаторнуудай тэнэһэн толгойдонь һэгээ оруулхаар ходо бэлэн байгты гэжэ социалистическэ туйлалтануудые ба Советскэ Союзай хүсэ шадалые тэдэ этэгээдүүдэй хүндэлдэг байхыень баадхагты гэжэ советскэ хүнүүдтэ парти заана.

Манай Эхэ орон мүнөөнэйхидөөл адли иимэ агууехэ ба хүсэн түгэлдэр, иимэ бата хүсэтэй ба творческо эршэ зоригтой хэзээшье байгаагүй юм. Советскэ обществынгоо морально-политическэ нэгэдэлээр, арадуудай бата хани барисаагаар, советскэ хүнүүдэй дүлэтэ патриотизмаар, Коммунистическэ партияа, Советскэ Правительствоа тойрон тэдэнэй жагсаһан нигта эмхидэлээр Эхэ оромнай хүсэтэй юм. Манай хэрэг илагдашагүй!

Советскэ Союзай героическа ба агууехэ Коммунистическэ парти советскэ арадые илалтаһаа илалтада хүтэлнэ. Манай эсэгэ ба багша гениальна Ленинэй, Ленинэй шаби ба хэрэгыень үргэлжэлүүлэгшэ агууехэ Сталинай, эдэнэй соратнигуудай хүтэлбэреэр ябажа байлдаанууд дотор хатуужаһан Коммунистическэ партимнай коммунизм байгуулжа байгаа советскэ обществын түрүү, хүтэлбэрилхы ба жолоодон ударидагша хүсэн болоо. Коммунистическэ парти, Советскэ Правительство, бүхы советскэ арад бидэнэй урда табигдаһан түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулха байна.

(«Правдын» августын 10-най түрүү бэшэг).

Советскэ арад парти, правительствын политикые нэгэн һаналаар һайшаана

Эхэ оронойнгоо шэнэ һалбаралтын түлөө!

СССР-эй Верховно Соведэй сессиин түгэсхэлэй заседани дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ радиогоор москвагайхид ехэ анхаралтайгаар сонособо. Сталинай нэрэмжэтэ автозаводто, Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ Гүрэнэй 1-дэхи подшипникова заводто, «Серп и Молот», «Динамо» заводуудта, бусад предприятинууд ба эмхи зургаануудта нүхэр Г. М. Маленковой үгэ хамтаараа соносолго эмхидхэгдэбэ. «Серп и Молот» заводой металлургнуудай һанал бодолые мартеновскэ нэгэдэхи цехын булад хайлуулагша, Сталинска шангай лауреат А. Субботин иигэжэ мэдүүлбэ:

—Нүхэр Маленковой хэлэһэн үгэ манай арадай творческо хүсэнүүдтэ гүн ехэ этигэлээр нэбтэрэнхэй байна. Эдэ творческо хүсэнүүд үдэр бүри, час бүри ургана. Оронойнгоо арадай ажахые улам дээшэнь үргэжэ, советскэ хүнүүд урагшаа этигэл найдабаритайгаар харана.

Бидэнэр, металлургнууд, социалистическэ Эхэ ороноороо омогорхонобди. Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые тойрон нигтаар жагсалга, хатуу булад нэгэдэл хадаа манай арадай хүсэн мүн. Гүрэнэй интересүүд ба арадай интересүүд таһаршагүй юм. Металлургнуудай үмэнэ Коммунистическэ партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула бүхы хүсэеэ зорюулхабди.

Булад хайлуулагша А. Субботин августын 9-дэ графигһаа уридшалан хоёр хайлуулга хэбэ. Булад хайлуулагшад нүхэд Гребешков, Гусаров ба бусад тэрэшэлэн амжалтатайгаар хүдэлмэрилбэ. (ТАСС).

Парти, правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэбди

КИЕВ, августын 9. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин материалнуудые ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ толилһон газетэнүүдые хамтаараа уншалга Украинын столицын олон заводууд ба фабрикануудта мүнөөдэр болобо.

—Манай түрэл Коммунистическэ парти советскэ арадые коммунизмын илалтада шууд ба этигэл найдабаритайгаар хүтэлэн ябана,—гэжэ «Большевик» заводой ахалагша булад хайлуулагша П. А. Щука хэлэбэ,—промышленностиин ба хүдөө ажахын үмэнэ байһан шухала зорилгонуудые, советскэ арадай материальна ажана байдалые саашадань һайжаруулха талаар хэмжээнүүдые нүхэр Маленков тодорхойгоор харуулба. Булад хайлуулагшад бидэнэр бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ, эрхим шанартай металл ехээр үгэхэ, манай предприятинуудые жэгдэ һайнаар ажалладаг болгохо ёһотойбди.

Андреевэй нэрэмжэтэ депогой машинист Н. Н. Козлов иигэжэ мэдүүлбэ:

—Манай бригада ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнаба. Тэрэ хадаа «хүйтэн дай» хэхые ба агууехэ Советскэ Союзтай «хүсэнэй хэлээр» хөөрэлдэхые һэдэдэг этэгээдүүдтэ ёһотой харюу үгөө.

«Укркабель» заводой мастер Б. И. Романовский иигэжэ хэлэнэ:

—Коммунистическэ парти советскэ хүнүүд тухай анхарал оролдолго үдэр бүри гаргана. Мүнөө парти хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хүгжэлтэ түргэдхэхые, хүдөө ажахын шэнэ дэбжэлтэ туйлахые, гэрнүүд ба культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудые түргэнөөр барихые эринэ. Манай уялга хадаа түрэл Советскэ правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ болоно.

Советскэ Украинын ажалшад экономикын, культурын, советскэ арадай ажана байдалай шэнэ дэбжэлтэдэ зорюулагдаһан Коммунистическэ парти ба Советскэ Правительствын дотоодын болон гадаадын сэсэн мэргэн политикые, арадуудай хоорондохи эб найрамдал ба хани барисаа сахиха политикые нэгэн һаналаар һайшаана. Тэдэнэр нүхэр Г. М. Маленковой үгэ соо табигдаһан хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые шиидхэхын түлөө тэмсэхээр бэлэн байһан тухайгаа нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

Советскэ хүнүүдэй хүсэл бэелүүлэгдэнэ

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Маленковой хэлэһэн үгын газетэнүүдтэ толилогдон сасуу ПВЗ-гэй цех бүхэнэй агитаторнууд участогуудтаа гаража, хамтын уншалгануудые эмхидхэбэ.

Тус заводой паровоз хабсаралгын цехын 10 гаран агитаторнууд нүхэр Маленковой хэлэһэн үгые үсэгэлдэр үдэрэй забһарлалгын үедэ газетэ дээрэһээ хүдэлмэришэдтэ уншажа үгэбэ.

Заводой хүдэлмэришэд Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

— Нүхэр Маленков манай Эсэгэ ороной экономическа хүсэ шадалай ургаһые эли тодо тоо баримтануудаар харуулаа. Партиин XIV съездһээ хойшо үнгэрһэн 28 жэлэй туршада промышленна продукци гаргалга манай орондо 29 дахин ехэ болоо. Мүн энэ сагай хугасаа соо Поволжьедо, Уралда, Сибирьтэ, Дальна Востогто индустриальна шэнэ центрнүүд бии болоһон байна. Иимэ ехэ хубилалтануудые гансал манай сүлөөтэ орон хэхэ шадалтай, — гэжэ паровоз хабсаралгын цехын электрогагнуурша-стахановец Роман Арсентьевич Мясников хэлэнэ.

Мүн хөөрэлдөөнэй үедэ үгэ хэлэгшэд ахалагша мастер Н. Н. Липин, слесарь Алексей Иванов ба бусад Советскэ Правительствын политикые үнэн сэдьхэлһээ һайшааба.

Социалистическэ экономикын үндэһэ һуури болгошо хүндэ индустриие улам саашань хүгжөөхын түлөө тус цехын коллектив бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ июль һарада энэ цехынхид түсэбһөө гадуур хоёр паровоз гүрэндөө үгөө.

Мүнөө Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон энэ эдэбхитэй коллектив хүдэлмэриингөө эршые бүри шангадхаха гэжэ шиидэбэ.

Партиин зааһан замаар—урагшаа

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой бүхы хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой сесси дээрэ хэлэһэн үгые тон ехэ баяртайгаар һайшаан угтаба.

Заводой цех бүхэнэй агитаторнууд сессиин материалнуудые, нүхэр Маленковой хэлэһэн үгые хүдэлмэришэдтэ газетэһээ уншажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ. Агитаторнууд Сухушина, Бутурмина, Азарова гэгшэд ойлгууламжын хүдэлмэри болон хөөрэлдөөнүүдые илангаяа һайнаар үнгэргэнэ.

Заводой составной цехтэ олон зон сугларжа, агитатор С. Д. Ищугина нүхэр Маленковой хэлэһэн үгые уншаһан байна.

Терамическа цехын түрүү стахановка-комсомолка Ольга Самойлова ба бусад олон хүдэлмэришэд үгэ хэлэхэ зуураа, парти ба правительствын анхарал оролдолгын ашаар советскэ хүнүүдэй ажана байдал улам һайжарна, энээндээ харюу болгон бидэнэр бүри һайнаар ажаллаха ёһотойбди гэжэ уряалба.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

I.

Статья 1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй табиһан, ССР Союзай 1953 оной Гүрэнэй бюджедые Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссинуудай докладууд тушаа абтаһан хубилалтануудтайгаарнь баталха сохомлон хэлэхэдэ: доходынь хамтадаа 544.264.720 мянган түхэриг, гаргашань хамта 530.532.048 мянган түхэриг, тиихэдэ доходынь гаргашаһаа 13.732.672 мянган түхэригөөр ехэ болоно.

43.204.000 мянган түхэриг ниитэ сумма cooһoo СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтооһоной ёһоор, 1953 оной апрелиин 1-дэ эдеэ хоолой болон промышленна эд товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые химдаруулхада, хүн зондо 46.000.000 мянган түхэригһөө дээшэ ашаг олзо хангаһан гаргашые СССР-эй гүрэнэй бюджет соо баталха.

Статья 2. Хүн зоной дунда гүрэнэй урьһаламжануудые тараалгаһан бюджет соо орохо мүнгэн зөөриие 1953 ондо 16.690.000 мянган түхэригөөр тогтоохо, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 19.587.889 мянган түхэригөөр бага болоно.

Гүрэнэй урьһаламжануудай облигацинуудые арад зондо мүнгөөрнь бусаажа үгэхэ, мүн шүүбэринүүдые түлэхэ гаргашануудые бюджет соо 9.770.000 мянган түхэригөөр баталха, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 2.957.910 мянган түхэригөөр ехэ болохо байна.

Статья 3. СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет соо арадай ажахые финансировалгада гаргашалагдахаар 192.489.527 мянган түхэриг, тэрээнһээ гадна предприятинууд болон ажахын организацинуудай өөһэдынь зөөриһөө 97.973.810 мянган түхэриг, хамта дээрээ 290.463.337 мянган түхэриг гаргаша тогтоохо, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 24.957.000 мянган түхэригөөр ехэ болохо байна.

Статья 4. Хүдөө ажахын улам түргэн хүгжэлтые хангахын тулада, хүн зониие хүдөө ажахын продуктнуудаар, мүн промышленностиие түүхэй эдээр хангалгые ехэдхэхын тулада, тэрэшэлэн колхозууд болон колхознигуудые экономическа талаарнь урмашуулхын тулада 1953 ондо СССР-эй Гүрэнэй бюджет соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хараалһан нэмэлтын гаргашануудые, тэрэшэлэн хүдөө ажахын талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэтэй холбоотой доходуудай хороолтые ниитэ дээрээ 13.591.000 мянган түхэригөөр баталха, тэрэ тоодо:

Малажалай продукциие бэлэдхэлгын болон худалдан абалгын сэнгүүдые дээшэлүүлгэдэ, мүн малажалай талаар бусад хэмжээ-ябуулгануудта 6.460.000 мянган түхэриг;

машинно-тракторна станцинуудые бэхижүүлгэдэ болон хүгжөөлгэдэ 2.365.000 мянган түхэриг;

1952 онтой сасуулбал 1953 ондо хүдөө ажахын налогые дунда зэргээр 43 процент бага болгожо, хүн зонһоо абтаха налогые доошолуулгада 4.137.000 мянган түхэриг.

1952 онойхидо орходоо 1954 ондо хүдөө ажахын налогые 2,5 дахин бага болохоор хараалха.

Статья 5. 1953 оной СССР-эй Гүрэнэй бюджет соо социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта хамта дээрээ 129.762.381 мянган түхэриг һомолхо, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 7.002.982 түхэригөөр ехэ болохо байна. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта гаргашалагдаха тус тус гаргашануудые доро дурсагдагша хэмжээтэйгээр тогтоохо:

а) **гэгээрэл болон культурын талаар** —ниитэ-һуралсалай эхин, долоон жэлэй болон дунда һургуулинуудта, техникумүүдтэ, тусхайта дунда һуралсалай бусад заведенинүүдтэ; дээдэ һуралсалай заведенинүүдтэ болон научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта; фабрично-заводской һургуулинуудта, ремесленнэ болон түмэр замай училищинуудта, курсануудта, мүн хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар ба бусад хэмжээ-ябуулгануудта; библиотекэнүүдтэ, Культурын ордонууд болон байшангуудта, клубуудта, театрнуудта, хэблэлдэ, радиодамжуулгада, гэгээрэл болон культурын талаар бусад хэмжээ-ябуулгануудта — ниитэ дээрээ 62.089.527 мянган түхэриг хараалха, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 3.583.453 мянган түхэригөөр ехэ болохо байна.

б) **элүүрые хамгаалгын талаар**—больницануудта, диспансернүүдтэ, нарайлалгын гэрнүүдтэ, хүүгэдэй яслинуудта, санаторинуудта, хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ эмхи зургаануудта; спортивна болон физкультурна хэмжээ-ябуулгануудта — ниитэ дээрээ 24.828.360 мянган түхэриг хараалха, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 2.486.581 мянган түхэригөөр ехэ болохо байна.

Хүн зоной элүүрые хамгаалгын хэрэгые саашадаа һайжаруулхын тулада больницанууд, поликлиникэнүүд болон медицинскэ бусад эмхи зургаануудые түхеэрэлгээр, дотор хубсаһаар, ажахын зэбсэгүүдээр эрхим һайнаар хангахын тулада 1953 ондо элүүрые хамгаалгада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хараалһан гаргашануудые 1.362.800 мянган түхэригөөр баталха, тэрэ тоодо үбшэнтэнэй эдеэ хоолой нормые дээшэлүүлгэдэ 525.500 мянган түхэриг; медикаментнүүдтэ гаргашалха гаргашануудые ехэдхэлгэдэ 221.000 мянган түхэриг, больницануудта дотор хубсаһа нэмэжэ абахын тулада 276.800 мянган түхэриг, медицинскэ болон ажахын зэбсэгүүдые нэмэжэ абахын тулада 240.000 мянган түхэриг, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудые капитальнаар заһабарилхын тулада 99.500 мянган түхэриг.

Элүүрые хамгаалгада гаргашалагдаха дээрэ дурсагдагша гаргашануудһаа гадна, санаторинуудта, амаралтын байшангуудта хүдэлмэришэд болон албахаагшадай путёвконуудые абахын тулада, амаралтын байшангууд болон санаторинуудые барилгада, түхеэрэлгээр хангалгада, үргэдхэлгэдэ, заһабарилгада, тэрэшэлэн зунай үедэ хүүгэдэй элүүрые хамгаалгын хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ гаргашалха гүрэнэй социальна страхованиин бюджедээр 2.387.000 мянган түхэриг һомололго баталха;

в) **социальна тэдхэмжэ болон социальна страхованиин талаар** — дайнай инвалидуудта, тэдэнэй бүлэнэртэ, мүн дайнда алуулһан хүнүүдэй бүлэнэртэ пенси болон туһаламжа үгэхын тулада; ажалай инвалидуудта, мүн тэдэнэй бүлэнэртэ пенси болон туһаламжа үгэхын тулада; инвалидуудай байшангуудые барижа байхын тулада; саг зуура хүдэлмэрилхэ аргагүй болоһон хүдэлмэришэд болон албахаагшадта, нарайлха болоһон ба нарайлһан эхэнүүдтэ, тэрэшэлэн олон үхибүүдтэй ба ганса бэе эхэнүүдтэ туһаламжа үгэхын тулада—ниитэ дээрээ 40.096.794 мянган түхэриг хараалха.

Статья 6. Министерствонүүдые хубилгаха тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бэелүүлһэн хэмжээ-ябуулгатай, мүн гүрэнэй гаргашануудые хороохо тушаа бусад хэмжээ-ябуулгануудтай зохилдуулан, гүрэнэй аппарадые хангажа байлгада гаргашалагдаха гаргашануудые 1953 ондо гүрэнэй бюджет соо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хараалһан ёһоор, 1952 ондо бюджедээр баталагдааһада орходоо 6.479.408 мянган түхэригтэ багаар баталха.

II.

Статья 7. 1953 ондо союзна бюджедые доходой талаарнь 441.619.497 мянган түхэригөөр, гаргашын талаарнь 427.886.825 мянган түхэригөөр, тиихэдэ доходуудынь гаргашануудһаа 13.732.672 мянган түхэригөөр ехэ байхаар баталха.

Статья 8. 1953 ондо союзна республикануудай Гүрэнэй бюджедүүдые доро дурсагдагша сумматайгаар баталха:

	(доходынь мянган түхэригөөр)	(гаргашань мянган түхэригөөр)
Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика	57.552.161	57.552.161
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	39.917.179	14.029.493
нютагуудтахи бюджедүүд	17.634.982	43.522.668
Украинска Советскэ Социалистическэ Республика	17.953.118	17.953.118
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	13.846.666	5.636.391
нютагуудтахи бюджедүүд	4.106.452	12.316.727
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика	3.929.140	3.929.140
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	3.448.821	1.255.953
нютагуудтахи бюджедүүд	480.319	2.673.187
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика	3.363.347	3.363.347
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	2.631.343	1.278.859
нютагуудтахи бюджедүүд	732.004	2.084.488
Казахска Советскэ Социалистическэ Республика	4.338.543	4.338.543
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	3.701.232	1.854.809
нютагуудтахи бюджедүүд	637.311	2.483.734
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика	2.692.716	2.692.716
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	2.240.472	1.121.054
нютагуудтахи бюджедүүд	452.244	1.571.662
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика	2.004.428	2.004.428
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	1.631.446	816.643
нютагуудтахи бюджедүүд	372.982	1.187.785
Литовско Советскэ Социалистическэ Республика	1.510.801	1.510.801
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	1.321.886	614.635
нютагуудтахи бюджедүүд	188.915	896.166
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика	1.269.180	1.269.180
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	1.094.598	468.525
нютагуудтахи бюджедүүд	174.582	800.655
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республика	1.540.756	1.540.756
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	1.209.819	760.467
нютагуудтахи бюджедүүд	330.937	780.289
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика	1.126.124	1.126.124
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	990.659	511.598
нютагуудтахи бюджедүүд	135.465	614.526
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика	1.102.899	1.102.899
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	984.746	503.943
нютагуудтахи бюджедүүд	118.153	598.956
Армянска Советскэ Социалистическэ Республика	1.209.054	1.209.054
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	1.020.288	600.204
нютагуудтахи бюджедүүд	188.766	608.850
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республика	1.060.199	1.060.199
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	923.821	513.889
нютагуудтахи бюджедүүд	136.378	546.310
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республика	1.101.250	1.101.250
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	923.821	513.889
нютагуудтахи бюджедүүд	177.681	476.002
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республика	891.507	891.507
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	829.125	649.659
нютагуудтахи бюджедүүд	62.382	241.848
Хамта республиканска болон нютагай бюджедүүдээр	102.645.223	102.645.223
тэрээн cooһoo:		
республиканска бюджет	76.715.670	31.241.370
нютагай бюджедүүд	25.929.553	71.403.853

Союзна республикануудай Гүрэнэй бюджедүүдэй гаргашанууд соо гэгээрэлдэ, культурада, элүүрые хамгаалгада болон социальна тэдхэмжэдэ хамта дээрээ — 70.192.743 мянган түхэригэй һомололго тогтоохо, энэ хадаа 1952 онойхидо орходоо 4.024.247 мянган түхэригөөр ехэ болохо байна.

Статья 9. 1954 оной январиин 1-дэ республиканска болон нютагай бюджедүүдээр дамжан орохо бюджетнэ мүнгэн зөөриин үлэгдэлнүүдые 3.075.213 мянган түхэригөөр тогтоохо, тэрэ тоодо: РСФСР-тэ — 1.726.565 мянган түхэриг, Украинска ССР-тэ — 538.594 мянган түхэриг, Белорусска ССР-тэ—117.874 мянган түхэриг, Узбекскэ ССР-тэ —100.900 мянган түхэриг, Казахска ССР-тэ—130.156 мянган түхэриг, Грузинска ССР-тэ—80.781 мянган түхэриг, Азербайджанска ССР-тэ—60.133 мянган түхэриг, Литовско ССР-тэ—45.324 мянган түхэриг, Молдавска ССР-тэ—38.075 мянган түхэриг, Латвийска ССР-тэ—46.223 мянган түхэриг, Киргизскэ ССР-тэ —29.640 мянган түхэриг, Таджикска ССР-тэ—33.087 мянган түхэриг, Армянска ССР-тэ—36.272 мянган түхэриг, Туркменскэ ССР-тэ—31.806 мянган түхэриг, Эстонско ССР-тэ—33.038 мянган түхэриг, Карело-Финскэ ССР-тэ—26.745 мянган түхэриг.

Статья 10. 1953 ондо Бүхэсоюзна гүрэнэй налогуудһаа, мүн доходуудһаа республиканска болон нютагай бюджедүүдтэ орохо мүнгэн зөөриие доро дурсагдагша хэмжээтэйгээр баталха:

а) эрьесэһээ орохо налогой оролтонуудһаа: РСФСР-эй—9,1 процент, Украинска ССР-эй—13,2 процент, Белорусска ССР-эй—30,5 процент, Узбекскэ ССР-эй—8,4 процент, Казахска ССР-эй—33,2 процент, Грузинска ССР-эй—20,7 процент, Азербайджанска ССР-эй—16,7 процент, Литовско ССР-эй—38,9 процент, Молдавска ССР-эй—33,5 процент, Латвийска ССР-эй—6,2 процент, Киргизскэ ССР-эй—37,3 процент, Таджикска ССР-эй—32,5 процент, Армянска ССР-эй—32,7 процент, Туркменскэ ССР-эй—32,2 процент, Эстонско ССР-эй—17,2 процент, Карело-Финскэ ССР-эй—65,3 процент,

б) колхозуудһаа орохо подоходно налогһоо, хүдөө ажахын налогһоо, СССР-эй ганса бэе ба үсөөн бүлэтэй гражданинуудһаа, мүн гэрлээгүй хүнүүдһээ орохо налогһоо, ой модоной доходуудһаа, хүн зоной дунда тараагдаха гүрэнэй урьһаламжаһаа оролтонуудһаа—40 процент; хүн зонһоо абтаха подоходно налогһоо оролтонуудһаа—25 процент.

в) РСФСР-эй, Украинска ССР-эй, Белорусска ССР-эй, Казахска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Азербайджанска ССР-эй, Литовско ССР-эй, Молдавска ССР-эй, Латвийска ССР-эй, Киргизскэ ССР-эй, Таджикска ССР-эй, Армянска ССР-эй, Туркменскэ ССР-эй, Эстонско ССР-эй, Карело-Финскэ ССР-эй машинно-тракторна болон тусхайта станцинуудай олзонуудһаа — 25 процент, Узбекскэ ССР-эйхиһээ—10 процент.

Статья 11. СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоонуудые баталха гэбэл: 1951 ондо доходой талаарнь 470.330.313 мянган түхэриг, гаргашын талаарнь 443.040.641 мянган түхэриг, тиихэдэ доходынь гаргашаһаа 27.289.672 мянган түхэригөөр ехэ болоһон байна, 1952 ондо доходой талаарнь 497.719.431 мянган түхэриг, гаргашын талаарнь 460.208.444 мянган түхэриг, тиихэдэ доходынь гаргашаһаа 37.510.987 мянган түхэригөөр ехэ болоһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

Хүдөө ажахын налог тухай Хуули

ССР Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Хүдөө ажахын налог нилээд багадхахые хараалан, колхознигуудай хубиин ажахыһаа абтадаг доходуудай юрэнхы суммаһаа дулдыдангүйгөөр колхозно үрхэтын эдлэжэ байһан бууса шадарай газарай гектарай зуунай нэгэ хубиһаа сэхэ тодорхойлогдоһон түлэбэриин хэмжээгээр колхознигуудай ажахынуудта хүдөө ажахын налог һомолхо ябадал 1953 оной июлиин 1-һээ тогтоохо.

I. Ниитэ дүрим

Статья 1. Хүдөө ажахын налог түлэхэ гэбэл:

а) Колхознигуудай — хүдөө ажахын артельнүүдэй, олзоборилгын хүдөө ажахын холимог артельнүүдэй (промколхозуудай) ба загаһа барилгын артельнүүдэй гэшүүдэй ажахынууд;

б) үмсын таряашадай ажахынууд ба административна талаараа сельскэ Соведүүдтэ мэдэлтэй, хүдөө нютагта газарай участок абаад эдлэжэ байһан, колхозой гэшүүдбэшэ бусад гражданинуудай ажахынууд.

Статья 2. Ажахы бүхэндэ, тэрэнэй эдлэжэ байһан газарай участогай талмайн хэмжээгээр налог һомологдохо юм.

Налогой хэмжээе тодорхойлходоо, барилгануудаар, тэрэшэлэн бургааһа шугы, ой, ниитын хэрэглэдэг харгы, жалга ба балкануудаар ээлэгдэһэн газар газарай участогай юрэнхы талмайһаа гаргагдаха байна.

II. Колхознигуудай ажахыда налог һомололго

Статья 3. Газарай талмайн гектарай зуунай нэгэ хубиһаа сэхэ тодорхойлогдоһон түлэбэриин хэмжээгээр колхознигуудай ажахыда налог һомологдохо байна.

Союзна республиканиуудта налогой дунда зэргын, бага ба ехэ хэмжээе тогтоохо:

Союзна республиканууд	Гектарай зуунай нэгэ хубиһаа тодорхойлогдоһон налогой түлэбэриин хэмжээн—түхэригөөр		
	Республика доторхи дунда зэргын хэмжээн	Областьнуудта хамаалаха эгээн бага ба ехэ хэмжээнииинь	
		эгээн бага хэмжээн	эгээн ехэ хэмжээн
РСФСР	8,5	3	14
Украинска ССР:			
зүүн областьнуудтань	8,5	5	12
баруун областьнуудтань	4	2	6
Белорусска ССР:			
зүүн областьнуудтань	6	3	9
баруун областьнуудтань	3	2	5
Узбекскэ ССР:			
уһалагдадаг газартань	22	—	—
уһалагдадаггүй газартань	8	—	—
Казахска ССР	8	4	13
Грузинска ССР	13	4	25
Азербайджанска ССР	12	6	18
Литовско ССР	3	—	—
Молдавска ССР:			
зүүн эрьеын районуудтань	8	—	—
баруун эрьеын районуудтань	4	—	—
Латвийска ССР	4	—	—
Киргизскэ ССР	9	4	13
Таджикска ССР:			
уһалагдадаг газартань	22	—	—
уһалагдадаггүй газартань	8	—	—
Армянска ССР	13	—	—
Туркменскэ ССР:			
уһалагдадаг газартань	20	—	—
уһалагдадаггүй газартань	8	—	—
Эстонско ССР	4	—	—
Карело-Финскэ ССР	5	—	—

Шухала ушарнуудта тус тус союзна республиканиуудта налог һомолхо дээрэ дурсагдаһан хэмжээ хубилгахые СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ зүбшөөгдэнэ.

Статья 4. Областной хубааритай союзна республиканиуудай Министрнүүдэй Соведүүд хадаа тус союзна республикада зорюулан энэ Хуулиин 3-дахи статьягаар тогтоогдоһон налогой түлэбэриин дунда зэргын хэмжээе үндэһэ болгон автономно республиканиууд, хизаарнууд болон областьнуудай экономическа онсо өөрэ байдалһаа дулдыдан, дээрэ заагдаһан хэм хэмжээн соо ехэ гү, али бага болгон хубилгажа, налог түлэбэриие тодорхойлхо дунда зэргын хэмжээе тус тус автономно республиканиууд, хизаарнууд болон областьнуудта тогтоохо байна.

Областной хубааригүй союзна республиканиуудай Министрнүүдэй Соведүүд, автономно республиканиуудай Министрнүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай хизаарнуудай ба областной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд республика, хизаар гү, али областьдо зорюулжа тогтоогдоһон налогой түлэбэриие тодорхойлхо дунда зэргын хэмжээе үндэһэ болгон, экономическа онсо өөрэ байдалһаань дулдыдан, тус тус районуудта, шухала болоһон ушартань тус тус тосхонуудта налог түлэбэриие тодорхойлһон дунда зэргын хэмжээе тогтоохо байна.

Газарай участогуудта хүдөө ажахын ямар культурануудые таридаг байһые, ургаса гаргалгые, юумээ худалдаха рыногэй бии үгые ба доходойнь хэмжээе хараадаа абалсан, тус тус нютагуудта налогой түлэбэриие тодорхойлһон хэмжээн тогтоогдоно.

Статья 5. Өөрынгөө хубида үнеэтэй болохыень колхознигуудай, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай ажахынуудые урмашуулхын тулада, мүнөө үедэ үнеэгүй ажахынуудай түлэхэ налогой суммые 1953 ондо 50 процентээр, 1954 ондо 30 процентээр доошолуулха. 1955 онһоо юрэнхы гуримай ёһоор эдэ ажахынуудта налог һомологдохо юм.

Статья 6. Колхозуудай ажахынууд, бүлэнэрэйнь зарим нэгэ гэшүүдэй колхоздо тогтоогдоһон ажалта үдэрэй минимум үнгэрэгшэ жэлдэ хүндэгүй шалтагаанаар олоогүй байгаа һаань, 50 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн налог түлэхэ.

Статья 7. Энэ жэлдэ колхозһоо гараһан (гаргагдаһан) ажахынууд колхозһоо гараһан (гаргагдаһан) сагһаа дулдыдангүй үмсын таряашадтал адляар налог түлэхэ.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта)

Хүдөө ажахын налог тухай Хуули

(Түгэсхэл)

Хэрбээ колхозно үрхэтын бүлын ажал хэжэ шадаха зарим гэшүүдэй колхозой гэшүүн бэшэ гү, али колхозһоо гараһан (гаргагдаһан) аад, хүлһэнэй ажал хэдэггүй байгаа һаань, энэ Хуулиин ёһоор иимэ ажахыда хүдөө ажахын налогой сумма 75 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна.

III. Колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүдэй ажахыда налог һомололго

А. Хүдөө нютагуудта газарай участогтай хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай ба олзоборилгын кооперативна артельнүүдэй гэшүүдэй ажахынуудта налог һомололго

Статья 8. Газарай участогтай, колхозой гэшүүд бэшэ хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай ажахынууд, олзоборилгын кооперативна артельнүүдэй гэшүүдэй, тэрэ тоодо үгышэрһэн гү, али инвалид болоһон дээрэһээ пенси абагшадай ажахынууд колхознигуудай ажахыда тогтоогдоһон хэмжээгээр хүдөө ажахын налог доро дурсагдаһан ушарта түлэхэ гэбэл:

а) хэрбээ ажал хэжэ шадаха бүл хүдэлмэрилэгшэнь энэ оной январиин 1 хүрэтэр жэлһээ доошо бэшэ саг соо хүлһэнэй саг үргэлжын ажалда гү, али энэ үеын туршада соо олзоборилгын кооперативна артелиин гэшүүн байгаад, гэрэй эзэн эхэнэр ба һурагшадһаа бэшээрээ бүлын ажал хэжэ шадаха бусад гэшүүдэйнь тэрэшэлэн хүлһэнэй ажал хэдэг гү, али олзоборилгын кооперативна артельнүүдэй гэшүүд байгаа һаа;

б) хэрбээ ажахыда хүдэлмэришэ мал үгы, нэгэнһээ олон бэшэ үнеэтэй, энэ жэлдэ гараһан түл тоолонгүй, нэгэ толгой залуу эбэртэ бодо малтай, зургаан һара үнгэрһэн нэгэ гахайтай, түлтэеэ жэлһээ дээшэ наһатай гурбан хони ба ямаатай, үнеэ гү, али гахай үгы байбал, түлтэеэ жэлһээ дээшэ наһатай табанһаа олон бэшэ толгой хони ба ямаатай байгаа һаа;

в) хэрбээ ажахын эдлэдэг газарай участогай хэмжээн СССР-эй Правительстваар тогтоогдоһон нормоһоо ехэ бэшэ байгаа һаа.

Налог һомолхо үедэ ажахыдахи газарай участогай хэмжээн СССР-эй Правительстваар тогтоогдоһон нормоһоо үлүү ехэ байһаниинь илирүүлэгдээ һаань, финансова органуүд иимэ ажахыда үмсын таряашадай ажахыдал адляар налог һомолхотоёо хамта, газар эдлэлгын гурим эбдэлгые зайсуулха талаар Хууляар тогтоогдоһон хэмжээнүүдые абахын тулада ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудта энээн тухай мэдээсэхэ уялгатай.

Статья 9. Хэрбээ Хуулиин 8-дахи статьягай условинуудта ажахынуудай хүсэд тааралдаха, албанай хэрэгээр ябадаг мориёо олзо олохын тулада ондоо тээ хэрэглэдэггүй байгаа һаань, ой модоной харуулай хүдэлмэрилэгшэдэй ба уһанай ажахын линейнэ эксплуатационно хүдэлмэрилэгшэдэй ажахынуудта колхознигуудай ажахынуудтай адли гуримаар налог һомологдохо байна.

Статья 10. Колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүдэй ажахыда бүлын толгойлогшын гү, али ондоо гэшүүнэй Советскэ Армида, Уһан-Сэрэгэй Флодто, хилын ба дотоодын сэрэгүүдтэ бодото алба хэжэ байгаад, хэрбээ гэрэй эзэн эхэнэр ба һурагшадһаа бэшэ бүлын ажал хэжэ шадаха бусад гэшүүдэй хүлһэнэй ажал хэдэг гү, али олзоборилгын кооперативна артельнүүдэй гэшүүд байгаад, ажахын малай тоо ба газарай участогай хэмжээн энэ Хуулиин 8-дахи статья соо заагдаһан нормоһоо дээшэ бэшэ байгаа һаань колхознигуудай ажахытай нэгэн адли гуримаар налог һомологдохо байна.

Статья 11. Энэ Хуулиин 8—10 статьянууд соо заагдаһан условинуудта таарахагүй ажахынууд үмсын таряашадай ажахынуудта тогтоогдоһон түлэбэриин хэмжээгээр хүдөө ажахын налог түлэхэ.

Б. Үмсын таряашадай ажахыда налог һомололго

Статья 12. Үмсын таряашадай ажахыда энэ Хуулиин 3-дахи статьягаар хараалагдаһан түлэбэриин хэмжээгээр хүдөө ажахын налог һомологдохо зуураа, налогойнь сумма 100 процентээр нэмээгдэхэ юм.

Статья 13. Хүдөө ажахын налог түлэхэ түрүүшын болзорһоо урид колхоздо ороһон үмсын таряашадай ажахынууд колхознигуудта тогтоогдоһон түлэбэриин хэмжээгээр налог түлэхэ юм.

Хүдөө ажахын налог түлэхэ түрүүшын болзорой үнгэрһэнэй хойно колхоздо ороһон ажахынууд, колхоздо ороходо үедэнь хүрэжэ ерээгүй болзорнуудта колхознигуудта тогтоогдоһон түлэбэриин хэмжээгээр налог түлэхэ.

IV. Хүдөө ажахын налогой хүнгэлэлтэнүүд

Статья 14. Налог түлэбэриһөө хүнгэлэгдэхэ:

а) бүлынь гэшүүнэй Советскэ Армида, Далайн-Сэрэгэй Флодто гү, али хилын ба дотоодын сэрэгүүдтэ бодото алба хэжэ байһан колхознигуудай ажахынууд ба колхозой гэшүүн бэшэ хүнүүдэй ажахынууд, хэрбээ бүлэдэнь сэрэгэй алба хэгшын 8 хүрэтэр наһатай үхибүүдтэй һамган гү, али эхэһээ бэшэ ажал хэжэ шадаха ондоо хүнүүдэй үлөөгүй һаа;

б) эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I группын инвалидай ородог составтай ажахынууд бүлэ дотороо ажал хэжэ шадаха нэгэ хүнтэй байгаа һаа;

в) эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II группын инвалидай ородог составтай ажахынууд, хэрбээ бүлэ соонь ажал хэжэ шадаха нэгэ хүнтэй аад, 16 хүрэтэр наһатай үхибүүтэй байгаа һаа;

г) эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I гү, али II группын инвалидай ородог составтай ажахынууд, бүлынь хоёр гэшүүдэй ажал хэжэ шадаха аад, 16 хүрэтэр наһатай табан ба табанһаа олон үхибүүдтэй байгаа һаа.

Дайнай ба ажалай I ба II группын инвалидуудай ородог составтай бусад ажахынуудай налогой суммын хахадынь хаягдаха, ажал хэхэ хүнэй үгы һаа, эдэ ажахынууд налогһоо бүрин сүлөөлэгдэхэ.

Ажалай инвалидуудай ажахынуудта хамаатай хүнгэлэлтэнүүд, хүлһэнэй ажал хэжэ байгаад, ажалай инвалид боложо, социальна тэдхэмжын органуудаар инвалидностиин I ба II группада оруулагдаһан гражданинуудай ородог составтай ажахынуудта үгтэхэ.

Хэрбээ инвалидай наһа бараа һаань, ажахыда үгтэһэн хүнгэлэлтэ жэлэй эсэс хүрэтэр үлэхэ.

Статья 15. 60 ба дээшэ наһатай эрэшүүл, 55 ба дээшэ наһатай эхэнэрнүүд — колхознигууд болон үмсын ажалтад, хэрбээ ажахыдань бүлын ажал хэжэ шадаха бусад гэшүүдэй бэеэрээ ажалладаггүй һаань, налогой түлэбэриһөө сүлөөлэгдэхэ байна.

Статья 16. Налогой түлэбэриһөө сүлөөлэгдэхэ:

а) хүдөөгэй эхин, хүсэд бэшэ дунда һургуулинуудай, дунда һургуулинуудай багшанар (тэрэ тоодо эдэ һургуулинуудай пенсидэ ороһон багшанар); хүдөө нютагуудта байдаг хүүгэдэй байшангуудай директорнүүд, директорнүүдые һуралсал-хүмүүжүүлгын талаар орлогшонор, хүмүүжүүлэгшэд ба ажалай талаар инструкторнууд;

б) агрономууд, зоотехнигүүд, гидротехнигүүд, газар эсхэмжэлэгшэд, мелиораторнууд, ветеринарна врачууд ба фельдшернүүд, медицинскэ врачууд, дунда эрдэмтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, тусхай эрдэмтэй аад өөрынгөө мэргэжэлээр хүдөө нютагуудтахи предприятинууд, эмхи зургаанууд ба организацинуудта хүдэлмэрилжэ байһан гүрэнэй санитарна инспекторнүүд;

в) хүдөө нютагуудтахи машинно-тракторна станцинуудай, хүдөө ажахын машинануудые капитальнаар заһабарилха район хоорондын мастерскойнуудай, тэрэшэлэн совхозуудай, мориной заводуудай ба гүрэнэй үрэ жэмэстэ питомнигуудай директорнүүд, директорнүүдые политическэ талаар орлогшонор, техническэ хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд, технигүүд, агрономууд, ахалагша механигууд ба механигууд.

Эдэ хүнгэлэлтэнүүд доро дурсагдаһан ушарта үгтэхэ:

хэрбээ Хуулиин тус статья соо тоологдоһон нюурнуудай бүлые толгойлогшод байгаа һаань;

хэрбээ ажахыда хүдэлмэришэ мал үгы, нэгэнһээ олон бэшэ үнеэтэй, энэ жэлдэ гараһан түл тоололсонгүйгөөр нэгэ толгой залуу эбэртэ бодо малтай, зургаан һара үнгэрһэн нэгэ гахайтай, түлтэеэ жэлһээ дээшэ наһатай гурбан хони, ямаатай, үнеэгүй гү, али гахайгүй һаа — түлтэеэ нэгэнһээ дээшэ наһатай табанһаа олон бэшэ хони ямаатай байгаа һаа, Холын хойто районуудта, эдэ районуудтай адлидхагдаһан холын нютагуудта хүдөө ажахын артелиин Уставаар тус районой колхозно үрхэтэдэ тогтоогдоһон тооһоо олон бэшэ мал хубиингаа мэдэлдэ барижа байгаа һаань;

хэрбээ ажахын газарай участогай хэмжээн СССР-эй Правительстваар тогтоогдоһон нормоһоо ехэ бэшэ байгаа һаань.

Статья 17. Тогтоогдоһон гуримай ёһоор ондоо тээһээ нүүжэ ерэһэн гражданинуудай ажахынууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Тогтоолнуудаар хараалагдаһан болзор соо налогой түлэбэриһөө сүлөөлэгдэхэ.

Статья 18. Хёо аюулда дайрагдажа хохидоһон ажахынуудта (мүндэртэ сохюулжа, үерһөө, һалхи шуурганһаа, аадар борооһоо, түймэрһөө, газарай хүдэлэлгэ, хэмхэрэн уналга ба нуралгаһаа боложо хүдөө ажахын культурануудай, олон жэлэй үрэ жэмэстэ ургамалнуудай гү, али бухы гол зөөриин хосоролго, эбэртэ бодо малай үхэл) ушарһан гарза гайн хэм хэмжээе хараада абалсан, ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудаар хүдөө ажахын налогой түлэбэриһөө бүрин гү, али зарим хубяарнь сүлөөлэгдэжэ болохо.

Хэрбээ бүлын гол хүдэлмэрилэгшын наһа бараа һаа гү, али удаан саг соо хүндөөр үбшэлөө һаань, ажахынууд мүн лэ иимэ гуримаар налогой түлэбэриһөө хүсэд гү, али зарим хубяарнь сүлөөлэгдэжэ болохо.

Энэ жэлэй хабарай хүйтэнһөө гэмтэжэ ургасынь хосорһон олон жэлэй ургамалнуудай талмайе хасажа, зарим ушарта налогой хэмжээе бага болгохо эрхэ ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ олгогдоно.

Статья 19. Хүдөө ажахын налогоор хүнгэлэлтэ үгэхэдэ ажал хэжэ шадахагүйшүүлэй тоодо иимэ хүнүүд оруулагдаха:

а) инвалидностиин I ба II группын гэжэ социальна тэдхэмжын органуудаар тоологдоһон инвалидууд;

б) полевой ба бусад хүдэлмэринүүдтэ хабаадажа шадахагүй эрэмдэг хүнүүд.

Хүнгэлэлтэ үгэхэдөө, бүлын гэшүүдые — энэ жэлдэ 60 ба дээшэ наһатай болоһон эрэшүүл, 55 ба дээшэ наһа хүрэһэн эхэнэрнүүд, 16 хүрэтэр наһатай үхибүүд, тэрэшэлэн сэрэгэй алба хэгшэд, нэгэ жэлһээ доошо бэшэ саг соо һураха болзортой һуралсалай газарнуудай һурагшад ажал хэжэ шадаха хүнүүдэй тоодо оруулагдахагүй.

Статья 20. Арадай ажахын зарим һалбаринуудые хүгжөөхэ ябадал урмашуулха зорилгоор ба бусад шухала ушарта, хүдөө ажахын налогоор нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүдые тогтоохо эрхэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ үгтэнэ.

Статья 21. Энэ Хуулиин 3 ба 12-дохи статьянуудтай зохилдуулан ажахыда һомологдоһон налогой сумма доро дурсагдаһан болзорнуудта түлэгдэхэ гэбэл:

мартын 1 хүрэтэр налогойнгоо жэлэй суммын —20 процентыень, июниин 1 хүрэтэр — 20 процентыень, сентябриин 1 хүрэтэр —30 процентыень, ноябриин 1 хүрэтэр 30 процентыень түлэхэ.

V. Налогоо түлөөгүй байһанай түлөө харюусалга ба буруугаар налог һомолһон тухай гомодолнуудые хаража үзэхэ гурим

Статья 22. Хаһа саг соогоо налог һомологдоогүй үлэһэн хүнүүдые үнгэрһэн хоёр жэлһээ сааша бэшэ болзорһоо эхилэн налогой түлэбэридэ хабаадуулха. Буруугаар налог һомолһон ябадалые тэрэшэлэн үнгэрһэн хоёр жэлһээ сааша бэшэ болзор соо шэнээр харан үзэжэ болохо байна.

Статья 23. Энэ Хуулиин 22-дохи статьягай ёһоор, урда жэлнүүдэй түлөө налогой түлэбэридэ хабаадуулагдаһан хүн налогоо адли хубинуудаар хоёр болзорто: түлэхэ тухай мэдээсэл абаһанайнгаа һүүлээр һара болоод ба түрүүшын болзорһоо хойшо гурбан һара болоод түлэхэ байна.

Статья 24. Тогтоогдоһон болзорнуудта налогоо түлөөгүй ушарта доёнхотондо иимэ хэмжээнүүд абтаха:

а) налогой түлэбэриие удааруулжа оруулһанай түлөө, болзорһоо гээгдүүлһэн үдэр бүхэнэй түлөө 0,2 процент түрсэ түлэхэ;

б) налогоо түлэхэ болзоройнь үнгэрхэдэ доёнхотогшын зөөрие бэшэхэ ба налогоо түлөөгүй тухай хэрэгыень арадай сүүдтэ үгэжэ, тэрэнэй шиидхэбэреэр доёнхыень бүтүүлхэ хэмжээгээр эд зөөринь абтадаг юм;

в) налогоо түлэдэггүй ушарай хэдэн удаа үзэгдэбэл, доёнхотогшод Хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха.

Статья 25. Налог буруугаар һомолһон тухай гомодол налог түлэхэ тухай мэдээсэл абаһанһаа хойшо һарын болзор соо районой финансова таһагые даагшада барижа болоно.

Районой финансова таһагые даагшын шиидхэбэри тушаа хизаарай (областной) финансова таһагта гү, али областной хубааригүй республикын Финансын министерстводэ 10 үдэрэй болзор соо гомодол барижа болоно.

Статья 26. Мэдүүлгэ ба гомодол барилга налог түлэлгэ ба таталгые зогсоохо ёһогүй.

Түлэгшые зүбтүүлһэн шиидхэбэриин абтаһан ушарта, буруугаар татагдаһан мүнгэн ба абтаһан зөөринь 10 хоногой болзор соо бусаагдаха ёһотой.

Зөөриень худалдаһан дээрэһээ бусааха аргагүй болоһон ушарта, тэдэниие худалдахадаа бодотоор олдоһон суммын хэмжээгээр үнэ сэнгынь үгтэхэ.

Статья 27. Энэ Хуулиие хүтэлбэри болгохо тухай инструкци СССР-эй Финансын министерствээр хэблэн гаргагдаха.

Статья 28. Энэ Хуули 1953 оной июлиин 1-һээ хүсэндөө орохо.

1953 оной түрүүшын хахадай хүдөө ажахын налог «Хүдөө ажахын налог тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1952 оной майн 7-ной Указай үндэһөөр һомологдохо ба 1953 ондо авансаар оруулагдаһан түлэбэринүүдые тоолсон жэлэй окладай 40 процент хэмжээтэйгээр татан абтаха.

1953 оной хоёрдохи хахадай хүдөө ажахын налог энэ Хуулида зохилдуулан һомологдохо ба жэлэй окладай 60 процент хэмжээтэйгээр 1953 оной октябриин 1 хүрэтэр ба ноябриин 15 хүрэтэр адли хубинуудаар түлэгдэхэ.

Статья 29. Энэ Хуулиин хүсэндөө орохотой хамта «Хүдөө ажахын налог тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1952 оной майн 7-ной Указые VI разделһээ (составтань ганса бэе ба бага бүлэтэй гражданинуудай ородог ажахынуудта налог нэмэхэ тухай) бэшыень болюулагдаһанда тоолохо, энэ разделынь 1953 оной эсэс хүрэтэр хүсэндэнь орхихо.

Статья 30. Хүдөө ажахын налог тушаа СССР-эй Правительствын урда тээнь абаһан тогтоолнуудые энэ Хуулитай зохилдуулан тааруулхые СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

Гүрэндэ эсэргүү Л. П. Берияын хэһэн гэмтэ ябуулганууд тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Гадаадын капиталай ашаг туһада Советскэ гүрэниие һүйдхэхын тула гүрэндэ эсэргүү Л. П. Берияын хэһэн гэмтэ ябуулгануудай элирүүлэгдэһэн ушарһаа, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Л. П. Берияе СССР-эй Верховно Соведэй депутадай эрхэ түлөөлгэтэй байхыень хаһаха, тэрэниие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа ба СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министрын тушаалһаа хаяха, тэрээндэ олгогдоһон бүхы нэрэээргэнүүд ба шагналнуудые хаһаха, Л. П. Берияын гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Сүүдэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Дунда машина бүтээлгын министерствые бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

«СССР-эй Дунда машина бүтээлгын министерствые бии болгохо тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1953 оной июниин 26-най Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

Нүхэр Г. П. Косяченкые СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Косяченко** Григорий Петровичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

Нүхэр М. З. Сабуровые СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшээр томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Сабуров** Максим Захаровичые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

Нүхэр Г. Н. Сафоновые СССР-эй Генеральна Прокуророй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

Нүхэр **Сафонов** Григорий Николаевичые СССР-эй Генеральна Прокуророй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Генеральна Прокурорые томилхо тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй Генеральна Прокуророор нүхэр **Руденко** Роман Андреевичые томилхо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Министрнүүдые томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет хадаа:

СССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй Министрээр—**Круглов** Сергей Никифоровичые;

СССР-эй Дунда машина бүтээлгын Министрээр—**Малышев** Вячеслав Александровичые;

СССР-эй Транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын Министрээр —**Носенко** Иван Исидоровичые;

СССР-эй Машина бүтээлгын Министрээр—**Акопов** Степан Акоповичые томилхо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха гэжэ тогтооно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүдые һунгаха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүдээр:

Данилов Николай Захарович;

Бардин Петр Иванович;

Беляев Федор Архипович гэгшэдые һунгаха гэжэ тогтооно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Конституциин (Үндэһэн Хуулиин) 126-дахи отатьяда хубилалтануудые оруулха тухай

ХУУЛИ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ партиин нэрые хубилгаһантай дашарамдуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Совет СССР-эй Конституциин (Үндэһэн Хуулиин) 126-дахи статьяда зохихо хубилалтануудые оруулжа, энэ статьяе иигэжэ найруулха гэжэ тогтооно:

«**Статья 126.** Ажалшадай интересүүдтэй зохилдуулан, арад олониитын эмхидхэлэй самодеятельностиие ба политическэ эдэбхитэй байлгые хүгжөөхэ зорилгоор, олониитын организацинуудта: профессиональна союзуудта, кооперативна нэгэдэлнүүдтэ, залуушуулай организацинуудта, спортивна ба оборонно организацинуудта, культурна, техническэ ба научна обществонуудта нэгэдэхэ эрхэ СССР-эй гражданинуудта хангагдана, хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай ба ажалша интеллигенциин зэргэнүүдһээ бүри эдэбхитэй ба ушар ёһоо мэдэхэ гражданинууд болбол коммунистическэ общественные байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь ажалшадай түрүү отряд болоһон, ажалша олониитын, мүн гүрэнэй бүхы организацинуудай хүтэлбэрилхы ядро болоһон Советскэ Союзай Коммунистическэ партида һайн дураараа нэгэдэнэ».

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

СССР-эй арадай уранзурааша Б. В. Иогансониие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Советскэ уранзурагай искусствые хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, мүн түрэһөөр 60 наһанайнь ойтой дашарамдуулан, СССР-эй арадай уранзурааша Борис Владимирович **Иогансониие Ленинэй** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1953 оной августын 10.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

РСФСР-эй Габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргые артистнууд Л. П. Сахьяновада ба М. Н. Степановада олгохо тухай

Советскэ театральна искусствын талаар ехэ габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй Габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргые олгохо гэбэл:

1. **Сахьянова** Лариса Петровнада — Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын баледэй солистка.
2. **Степанова** Мария Николаевнада — Бурят-Монголой нүүдэл драматическа театрын артистка.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1953 оной августын 10.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

Советскэ хэблэлдэ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, июлиин 31-дэ Советскэ Правительство Холбоото Штадуудай Правительствода ното эльгээһэн байгаа. Хитадай Арадай Республикын территори дээрэ «ИЛ—12» гэжэ советскэ пассажирска самолёдто энэ оной июлиин 27-до американска 4 истребителиин хорото муухайгаар добтолгодо эсэргүү эрид шанга протест ното соо мэдүүлэгдэһэн юм. Энэ добтолгоһоо боложо советскэ 21 гражданинууд наһа бараһан ба самолёт унагаагдаһан байна.

США-һаа Москвада байгаа Посольство августын 1-дэ США-гэй Правительствын даалгабаряар энэ асуудал тушаа харюу ното СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ эльгээбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, августын 11-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. А. Громыко США-гэй посол г. Ч. Болентой уулзажа, иимэ удхатай ното тэрээндэ барюулба:

«Америкын Холбоото Штадуудай Правительствын 1953 оной августын 1-нэй нотые абаһанаа гэршэлэн, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство иигэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Советскэ Правительствын июлиин 31-нэй ното соо мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, энэ оной июлиин 27-до Хитадай Арадай Республикада нэбтэрэн ороһон американска 4 истребитель нютагай сагаар 12 час 28 минутада (Московско сагаар 6 час 28 минутада), тогтоогдоһон трассаар Порт-Артурһаа Владивосток руу ниидэжэ ябаһан «ИЛ—12» гэжэ советскэ пассажирска самолёдто Хитадай территори дээрэ добтолжо, унагааһан байна. Буу зэбсэггүй советскэ пассажирска самолёдто американска истребительнүүдэй добтолго хадаа хэдэн жэлэй турша дотор советскэ пассажирска самолёдуудай ниидэжэ байһан Порт-Артурһаа Владивосток ошоһон авиационно регулярна линиин трассын гарадаг Хитадай Хуадянь городой райондо, хитад-корейскэ хилэһээ 110 километртэ хэгдэһэн байна. Советскэ самолёдто американска истребительнүүдэй добтолхо үедэ, тус самолёдой кординадуд —хойто широтагай 43°5' ба зүүн долготагай 127°45' байгаа.

Советскэ самолёдто американска истребительнүүдэй добтолһон ба энэ добтолгын үндэһөөр самолёдой унагаагдаһан тухай мэдээсэл абамсараа, советскэ самолёдой унагаагдаһан ябадалда хамаатай ушар байдалые мүрдэхын тула СССР-эй Агаарай Гражданска флодой Главна Управлениин тусхай комисси Хуадяниин райондо дары эльгээгдэһэн байгаа. Тус комисси пассажирнуудай 15 хүүр ба экипажай гэшүүдэй 6 хүүр, мүн бута һүрэһэн самолёдой үлэгдэлнүүдые хараба. 6 хүүр буугай һомонуудай ба осколкын шархануудтай, самолёдой олдоһон хэмхэрхэйнүүд 19 газарта сүмэ сохигдоһон байгаа гэжэ комиссиин хэһэн шэнжэлэлгэ харуулаа. Парашюдууд ба самолёдто байһан бусад зүйлнүүд һомонуудта дайрагдажа, тэрэшэлэн сүмэлэгдэһэн байба. Тэрээнһээ гадна, тус комисси советскэ пассажирска самолёдто американска истребительнүүдэй добтолхые хаража байһан Хитадай нютагай хүн зонһоо асуужа һураглаба. Тэдэнэр Советскэ Правительствын июлиин 31-нэй ното соо хэлэгдэһэн баримтануудые бүрин гэршэлбэ.

Американска истребительнүүд нютагай сагаар июлиин 27-ной 12 час 28 минутада «ИЛ—12» түхэлэй самолёдто добтолоо, добтолгын хэгдэһэн саг тухай хэлэхэ болоо һаа, энэнь советскэ ното соо дурсагдаһан баримтануудтай гол түлэб таарана гэжэ США-гэй Правительство энэ оной августын 1-нэй ното соогоо мэдэрнэ. Энэ добтолгын үедэ «ИЛ—12» самолёт унагаагдаба. Гэбэшье, американска истребительнүүд Хитадай территори дээрэ бэшэ, харин Корейн территори дээрэ, тухайлхада, Ялуцзян мүрэнһөө 8 мильдэ хойто широтагай 41°38' ба зүүн долготагай 126°55' координадуудтай пунктда «ИЛ—12» самолёдто добтолһон хэбэртэйгээр США-гэй Правительство мэдүүлнэ. Советскэ пассажирска самолёдто американска истребительнүүдэй добтолго США-гэй Правительствын ното соо заагдаһан пунктда бэшэ, харин дээрэ дурсагдаһан хойто широтагай 43°5' ба зүүн долготагай 127°45' координануудтай пунктда бодото дээрээ хэгдэбэ, энэ пункт Ялуцзян мүрэнһөө 8 мильдэ корейскэ территори дээрэ бэшэ, харин ното соо хэлэгдэһэн пунктһаа зүүн хойшоо 170 километртэ Хитадай территори дээрэ байдаг юм.

Тиимэ болохолоороо, советскэ пассажирска самолёдто американска истребительнүүдэй добтолһон саг США-гэй Правительствын ното соо зүбөөр дурсагдана гэбэшье, добтолгын хэгдэһэн газар буруугаар заагдана. Советскэ пассажирска самолёдто американска истребительнүүдэй добтолһон газар тушаа США-гэй Правительство эндүүрээ гэжэ тодорхойгоор харагдана.

Дээрэ дурсагдаһан бүхы зүйлнүүдые хараадаа абажа, Советскэ Правительство «ИЛ—12» гэжэ буу зэбсэггүй советскэ пассажирска самолёдто американска сэрэгэй самолёдуудай хорото муухайгаар добтолһонтой дашарамдуулан, июлиин 31-нэй ното соо мэдүүлэгдэһэн эрид шанга протестые батална, энэ гэмтэ хэрэг хэһэн нюурнуудые хатуу шангаар хэһээхэ, мүн американска сэрэгэй командованиин зүгһөө иимэ гэмтэ ябуулгануудые саашадаа тохёолдуулхагүй гэжэ дурадхана.

Гэхэтэй хамта, Советскэ Правительство дурсагдаһан советскэ 21 гражданинуудай наһа бараһантай ба «ИЛ—12» гэжэ самолёдой унагаагдаһантай дашарамдуулан, Советскэ Союзда ушаруулагдаһан гарза хохидолые США-гэй Правительствын түлэхые дурадхана. Гарза хохидолой хэмжээн тус нотодо хэгдэһэн Хабсаргалта соо заагдана».

А. А. Громыко нотодо хэгдэһэн тус Хабсаргалтые г. Ч. Болендо тэрэшэлэн барюулба. Советскэ гражданинуудай наһа бараһанай ба самолёдой унагаагдаһанай гэмээр Советскэ Союзда ушаруулагдаһан гарза хохидолой түлөө түлэхэ мүнгэнэй сумма 7.445.800 түхэриг гү, али 1.861.450 доллар хэмжээтэйгээр тэрээн соо заагдаба. Энэ суммада иимэ юумэ оруулагдаа гэбэл:

Наһа бараһан пассажирнуудай ба самолёдой экипажай гэшүүдэй бүлэнэртэ нэгэн доро үзүүлхэ тэдхэмжэ—420.000 түхэриг.

наһа барагшадай хуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдтэ ба үбгэрһэн түрэлхидтэ үгтэхэ пенсинүүд — 5.670.000 түхэриг;

наһа барагшадые хүдөөлүүлхэ ба хүүрнүүдыень асаралгатай холбоотой гаргашанууд—315.000;

наһа барагшадай хубиин эд зөөриин үнэ түлэлгэ —84.000 түхэриг;

«ИЛ—12» самолёдой үнэ — 956.800 түхэриг.

Энэ нотые өөрынгөө Правительствын мэдээндэ хүргэхэб гэжэ г-н Ч. Болен мэдээсэбэ.

Советскэ киноискусствын түлөөлэгшэд Венеци ерэбэ

РИМ, августын 11. (ТАСС). Н. Семеновоор хүтэлбэрилэгдэһэн советскэ делегациин гэшүүд уласхоорондын 14-дэхи кинофестивальда хабаадахын тула августын 10-да Венеци ерэбэ.

Советскэ түлөөлэгшэд венецианска уранһайханай выставкын комитедэй түрүүлэгшэ сенатор Джованни Понти ба кинофестивалиин директор Петруччи гэгшэдтэй уулзаба. Өөһэдынгөө амаршалгын мэдүүлгэнүүд соо тэдэнэр хадаа энэ жэлдэ кинофестивальда Советскэ Союзай хабаадахые шиидэһэн тушаа ханалтай байһанаа, энэ байдал Италида ба тэрэнэй газаа тээ һайшаагдаха, киноискусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха байха гэһэн этигэлээ мэдүүлбэ.

Уласхоорондын 14-дэхи кинофестивальда советскэ фильмнүүдые харуулга советскэ болон итальянска кинематографиин хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ шэнэ алхам болохо, мүн СССР-эй ба Италиин хоорондохи ажал хэрэгэй ба культурна холбоонуудые һайжаруулгада туһалха юм гэжэ Н. Семенов харюу үгэ соогоо мэдүүлбэ.

Тус фестиваль августын 11-нэй үдэшэ үхибүүдэй документальна ба богони метражна фильмнүүдые харуулгаар эхилбэ.

А. Я. Вышинский, А. М. Барановский, К. В. Киселев Нью-Йорк ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 11. (ТАСС). Корейдэ эблэрэлгын баталагдаһантай дашарамдуулан зарлагдаха Генеральна Ассамблейн 7-дохи сессиин гурбадахи хубида хабаадахын тула СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын нэгэдэхи орлогшо, СССР-һээ ООН-до байгаа саг үргэлжын түлөөлэгшэ А. Я. Вышинский августын 11-дэ Нью-Йорк ерэбэ.

Ассамблейдэхи УССР-эй делегациин толгойлогшо, УССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министр А. М. Барановский ба БССР-эй делегациин толгойлогшо, БССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министр К. В. Киселев гэгшэд нэгэн доро Нью-Йорк ерэбэ.

Гүрэнэй тугай орден ба алтан одон медаль маршал Ким Ир Сендэ барюулагдаа

ПХЕНЬЯН, августын 10. (ТАСС). Августын 9-дэ Пхеньянда гүрэнэй тугай 1-дэхи шатын орден ба алтан одон медаль корейскэ Арадай армиин верховно командалагша Маршал Ким Ир Сендэ барюулагдаба. Эсэгэ ороноо сүлөөлгын дайнда корейскэ арадай илалта хангаха хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө КНДР-гэй геройн нэрэзэргэ тэрээндэ олгогдобо.

Генерал Пын Дэ-хуэй Пекин ерэбэ

ПЕКИН, августын 11. (ТАСС). Корейдэхи хитад арадай һайндуратанай командалагша генерал Пын Дэ-хуэй мүнөөдэр Пекин ерэбэ. Демократическа партинуудай ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэд, Хитадай Арадай Республикадахи корейскэ посольствын сотруднигууд вокзал дээрэ Пын Дэ-хуэйе угтаба.

Вокзальна талмай дээрэ митинг болоо. Генерал Пын Дэ-хуэйе эб найрамдал хамгаалха Хитадай комитедэй түрүүлэгшэ Го Мо-жо ба Хитадай Арадай Республикада КНДР-гэй хэрэгүүдые саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ амаршалба. Митингын түгэсхэлдэ генерал Пын Дэ-хуэй үгэ хэлэбэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессэй урда тээ

ВЕНА, августын 11. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин секретариадай мэдээсэһэнэй ёһоор, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессто бэлэдхэл элдэб олон оронуудта улам үргэн далайсатай боложо байна.

Индидэ «профсоюзуудай Бүхэиндийскэ конгрессэй» организацинууд хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл бэхижүүлхэ лозунгнууд доро конгрессто бэлэдхэхые уряалан, ажалшадта хандаба. Конгрессто бэлэдхэхэ үедэ ажалшадай суглаанууд ба митингнүүдые үнгэргэжэ, профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессэй зорилгонуудые шадаал һаа олон гражданинуудтай танилсуулха тухай шиидхэбэринүүд эдэ организацинуудай хүтэлбэрилхы органуудай заседанинууд дээрэ абтаба.

Индонезидэ нефтяной промышленностиин, сахарна плантацинуудай, түмэр замай транспортын хүдэлмэришэдэй профсоюзууд профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадаха гэжэ шиидэбэ.

Австралийска ажалшад профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс зарлаха тухай шиидхэбэриие халуунаар дэмжэбэ.

Конгрессто эдэбхитэйгээр бэлэдхэл Латинска Америкын оронуудта хэгдэнэ.

Холбоото Штадуудта корабельна поварнуудай профсоюзай гэшүүд бэшэг толилбо. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгресс нэгэдэлэй, эб найрамдалай ба демократиин түлөө бүхы оронуудай ажалшадай тэмсэлые шангадхалгада туһалха юм гэһэн найдабаряа мэдүүлнэ.

Финляндиин хүдэлмэришэнэй партиин II съездын 50 жэлэй ой

ХЕЛЬСИНКИ, августын 12. (ТАСС). «Вапаа Сана» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр Форсседа (Финлянди) Финляндиин хүдэлмэришэнэй партиин II съездын 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һайндэр болобо.

Спортивна парк соо митинг боложо, тэрээн дээрэ 6 мянга гаран хүн суглараа. Сеймын депутат Эйно Кильпи Финляндиин хүдэлмэришэнэй партиин II съездын удхашанар тухай үгэ хэлэбэ.

Финляндиин ажалшадта хандаһан хандалга митинг дээрэ абтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин дүнгүүд ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ тушаа гадаадын мэдээсэлнүүд

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

ПЕКИН, августын 11. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын Центральна газетэнүүд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгын бүрин текстые үсэгэлдэр түрүүшынгээ нюурнуудта толилбо. Мүнөөдэр провинциальна газетэнүүдтэ энэ үгэ толилогдобо.

ШАНХАЙ, августын 11. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй V сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые Шанхайн олониитэ угаа ехээр һонирхожо угтаба. Шанхайн хүн зон Советскэ Правительствын толгойлогшын хэлэһэн үгые үсэгэлдэр пекинскэ радиогоор шагнаба. Шанхайн радиостанцинууд Г. М. Маленковой үгэдэ өөрынгөө дамжуулгануудые зорюулна.

Мүнөөдэр Шанхайн газетэнүүд Г. М. Маленковой үгын текстые түрүүшынгээ нюурнуудта толилбо.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессеэр абтаһан Гүрэнэй бюджет хадаа эб найрамдалай политикые Советскэ Союзай ябуулдаг байһанай шэнэ гэршэ мүн гэжэ «Вэньхуэйбао» газетэ заана. Энэ бюджедые «Эб найрамдалай бюджет» гэжэ газетэ нэрлэнэ.

ПОЛЬША

ВАРШАВА, августын 11. (ТАСС). Польско Арадай Республикын олониитэ СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые угаа ехэ анхаралтайгаар угтаба.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин центральна орган «Трибуна люду» газетэ «Эб найрамдалые хамгаалагша хүсэн» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг соогоо иигэжэ бэшэнэ:

СССР-эй Верховно Соведэй V сесси дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгэ бүхы дэлхэйн хүнүүдэй угаа ехэ анхарал хандуулба. Нэгэн талаһаа, уласхоорондын харилсаануудта түгшүүрил һуларуулхын түлөө тэмсэлдэ эб найрамдалай хүсэнүүдэй амжалтануудаар, нүгөө талаһаа—эб найрамдалда эсэргүү агрессиин хүсэнүүдэй хэһэн олон шэнэ провокацинуудаар тайлбарилагдажа байгаа мүнөөнэй уласхоорондын байдалай условидо нүхэр Маленковой хэлэһэн үгэ хадаа дайнай хүсэнүүдые һаатуулан бариха хэрэгтэ шэнэ нэмэри болоно, тэрэ хадаа уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулха зам заана, гэхэтэй хамта демократическа лагериие толгойлон эб найрамдалые хамгаалжа байгаа Соведүүдэй агууехэ ороной хүсэ шадалай тодорхой гэршэ мүн.

КОРЕЙСКЭ АРАДАЙ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

ПХЕНЬЯН, августын 10. (ТАСС). КНДР-гэй арадай ажахые һэргээн бодхоолгодо Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжа үзүүлхэ ябадалда зорюулагдан, центральна газетэнүүд мүнөө үдэшэ яаралтайгаар гаргагдаба. КНДР-дэ нэгэ миллиард түхэриг хэмжээтэй туһаламжа үзүүлхэ тухай СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгын раздел газетэнүүдтэ толилогдоо.

США

НЬЮ-ЙОРК, августын (ТАСС). Бүхы газетэнүүд Верхо но Соведэй заседани дээрэ нүх Маленковой хэлэһэн үгэдэ ехэ а харал хандуулна, водородно бомб той байха ябадалда США-гэй мо нополиин усадхагдаһан тухай лэгдэһэн үгэнүүдые илангаяа тэ дэглэнэ.

«Нью-Йорк Таймс» газетэ нүх Маленковой хэлэһэн үгын гада дын-политическэ хубииень, мүн лэһэн үгые тодорхойгоор тайлб рилжа, өөрынгөө московско корр пондент Солсбериин эльгээһэн м дээсэлые толилбо. «Нью-Йо Таймс», мүн «Нью-Йорк гера Трибюн» газетэнүүд энэ асууд тушаа редакционно статьянууд толилбо. Газетэнүүд водород бомбо тушаа мэдүүлгэдэ конгрес зарим гэшүүдэй ба тусхай нюу нуудай яажа хандаһан тухай м дээсэбэ.

США хадаа водородно бомбо ү лэдбэрилгэдэ монополистнуудб юм гэһэн Г. М. Маленковой м дүүлгые шэнжэлэн, редакцион статья соогоо, «Нью-Йорк Тайм газетэ дотоодын, мүн гадаадын п литикын талаар США-гэй хар бодолые хубилгаха гэжэ дурадха

Хэблэлэй зарим органууд США-гэй политическэ ажал-ябу лагшад водородно бомбо тух Г. М. Маленковой мэдүүлгые СШ гэй сэрэгэй программа түргэдх ба саашадаа яаралтайгаар зэбс жэхэ шалтагаан болгон хэрэглэх һэдэнэ.

ЛОНДОН, августын 10. (ТАС Верховно Соведэй сесси дээрэ лэһэн үгэ соогоо Японидо Мал ковой хандаһан ябадалда амер канска дипломатическа нюурну анхарал табина гэжэ Рейтер аге ствын корреспондент Вашингтон дамжуулна.

Американска официальна нюу нууд хадаа премьер болоһон с һаа хойшо Дальна Востогто рилсаануудаа һайжаруулха гэ Москвагай хүсэл оролдолгын «эг шухала тэмдэг» мүн гэжэ Мал ковой мэдүүлгэнүүдые шэнжэлнэ.

АНГЛИ

ЛОНДОН, августын 10. (ТАС «Таймс», «Дейли Уоркер» газе нүүд нүхэр Г. М. Маленковой хэ һэн үгэ тухай тодорхой мэдээс нүүдые толилно. Бусад газетэн үгые богонёор тайлбарилан толи бо.

Британска радиодамжуулг корпораци Г. М. Маленковой үг гадаадын политическэ разделэй хые дамжуулба.

Редакционно статья соог «Таймс» газетэ Советскэ Союз политическэ хараа шугамые Г. Маленковой ямар ехэ этигэл тэйгээр хараалһаниие тэмдэглэ Советскэ Союзай уласхооронд оршон байдал ба гадаадын поли ка тухай нүхэр Г. М. Маленков мэдүүлгые шэнжэлэн, «Тайм иигэжэ бэшэнэ: «Шухала үнд һууриин бии боломсоор, агууехэ рэнүүдэй хоорондо хэлсээ хэх эрмэлзэнэб гэжэ Маленков мэдү бэ. Германи тушаа тэрэнэй таби хэлсээнэй условинууд ехэ удха нартай байна».

«Дейли телеграф» газетэ тар шадта налогой ехэ хүнгэлэлтэ жэ, эдеэ хоол үйлэдбэрилгые ех хэхэ, үргэн хэрэглэлэй товарнуу ехээр бүтээн гаргаха гэһэн Сов скэ правительствын эрмэлзэл тэмдэглэнэ.

Газетэнүүд водородно бомбо хай нүхэр Г. М. Маленковой дүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулна.

Итальянска коммунистическэ партиин тоогой ургалта

РИМ, августын 9. (ТАСС). «Унита» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 30-да Итальянска коммунистическэ партиин гэшүүдэй тоо үнгэрһэн жэлэй декабриин 31-дэ байһантай сасуулхада 8.794 хүнөөр олошороод, 2.104.334 хүн болобо. Италиин урда ба центральна ра нуудта компартиин зэргэдэ хүн олоор ороно.

Удаадахи номер августын 15-д гараха.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства - 10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00601.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.